

INFORMACE SDH 2001

č. 2

16. 6. 2001

Vydává Společnost pro duchovní hudbu, 160 00 Praha 6, Kolejní 4, tel/fax.: 20181710
e-mail: svs@sdh.cz

Zavane nový, svěží vítr

Nevzpomínám si již přesně, jak to bylo ve filmu *Jáchyme, hod' ho do stroje*, ale často tam na všech možných akcích, závodech, vernisážích... řečník užíval dvou klišé, a sice „brzo již zavane nový, svěží vítr“ a „nemusí pršet, jen když kape“. Tedy vzhůru, vydejme se po této vyšlapané pěšince.

Co se tedy událo od minulého čísla informací. **My, co spolu mluvíme** (výbor SDH) pracujeme, až se z nás kouří. Velmi rychle jsme se naučili oceňovat to „skoro nic“, co dříve dělal sám předseda MUDr. Eliáš a co nyní musíme zvládat my ostatní. Tedy Svatojánské slavnosti se vydařily, choralisté se sešli, trubači troubili, zbožní věřící se aktivně účastnili v hojném počtu a turisté na Karlově mostě byli (letos snad příjemně) překvapeni. Jen závěrečné požehnání v kostele sv. Františka se letos muselo obejít bez tradiční účasti Křížovnického sboru a orchestru, ale to už nebyl problém SDH. Tento výpadek – doufejme, že jen dočasný – byl vyvážen dosud (v nedaleké minulosti) nevídanou hudební aktivitou při poutní mši svaté v katedrále VVV, která nešporám, průvodu a požehnání vždy předchází. Zazněla mimo jiné i Svatojánská kantáta, rané a typické dílo prof. F.X. Thuriho. Nu, nemusí pršet, jen když kape.

Když už jsem se zmínil o **Dr. Eliášovi**, intenzivně se léčí, cítí se v rámci možností dobře a (pro nás) hlavně, začíná už pomalu zase pracovat. Všem členům SDH děkujeme za modlitby za jeho zdraví, není s nimi však ještě nutno přestávat. My výboři, se na jeho návrat velmi těšíme, abychom na něj opět navalili valnou část svých nynějších povinností. V tomto směru necht' zavane nový, svěží vítr.

Milovými kroky pokračuje **elektronizace a virtualizace komunikace** SDH, tedy zatím hlavně z naší strany. Nu, nemusí pršet, jen když kape. Toto číslo Informací je pravděpodobně poslední, které dostáváte automaticky vytištěné na papíru a poštou. Ono je to totiž čím dál tím dražší. Na konci těchto informací najdete formulář, který laskavě odstříhnete, vyplňte a nám odešlete. Teprve jestliže v něm požádáte o zaslání informací v „materiální podobě“, budeme tak i nadále činit. Uvědomte si, prosím, že náklady na rozmnožení a rozeslání Informací spolknou podstatnou část Vašeho členského příspěvku (pokud jej vůbec platíte) a pak se nám nedostává na jiné, potřebnější akce. Jinak jsou Informace k dispozici na www.sdh.cz, od tohoto čísla jak v hypertextové podobě (pro nezasvěcence je to ta podoba, která se automaticky přizpůsobuje Vašemu prohlížeči, jde to rychle a je vhodná ke čtení z obrazovky), tak ve formátu PDF (je to možno číst, ale zejména tisknout). Kdokoli z Vás, kdo má (třeba jen prostřednictvím rodinného příslušníka) přístup na internet, se nemusí vystříhováním a posíláním zatěžovat, ať údaje obsažené v dotazníku zašle e-mailem na adresu kub@sdh.cz, nebo jen vyplní formulář v oddílu Zpravodaj na našich stránkách. V tomto směru by měl opravdu nejen zavát nový, svěží vítr, ale mělo by i zapršet.

Tím jsme se dostali k našim **webovým stránkám**. Doufám, že všichni, kdo máte přístup na síť, jste je už navštívili. Vyhrad'te si na to

dost času a vězte, že příprava toho, co se prohlíží hodinu, trvá jednomu člověku asi měsíc. Najdete tam už nyní mnoho informací, co by tam mělo být v budoucnu najdete v oddíle „smělé plány a projekty“. Nejnetrpělivěji však čekáme na nějaké příspěvky od Vás, které můžete zasílat jakékoli rozumné elektronické podobě.

V současné době řešíme i jiné, méně virtuální **aktuální úkoly a akce**.

- ◆ Svatováclavské slavnosti jsou a budou. Objednávejte vstupenky a chod'te na koncerty!
- ◆ V době slavností proběhne i varhanní interpretační kurs DIPOT 2001, který na týnských varhanách povede letos Robert Hugo. Kdo z Vás si na to aktivně troufne, může se (honem) přihlásit. Přihláška i bližší informace na www.sdh.cz.
- ◆ 8. listopadu pořádáme v Lichtenštejnském paláci další, již tradiční **Koncert soudobé duchovní hudby**. (J. Laburda, S. Havelka, V. Hálek, J. Teml, I.Kurz, L. Hurník). Je to akce především pro nás, chrámové hudebníky, abychom se mohli seznámit s novou literaturou a trendy. Nutno říci, že pro nás i značně finančně zatěžující, přestože interpreti vystupují za symbolické honoráře. Proto jsme se ve výboru rozhodli, že si ušetříme náklady na propagaci (cca 20.000 Kč). Buď se nám (všem!) podaří sál naplnit a akce splní svůj hlavní úkol, nebo to společně nezvládneme a pro příště toho už necháme. Na to, abychom finančně dotovali „hudbymilovnou veřejnost“ v současné době opravdu prostředky nemáme. V této souvislosti očekáváme Vaše podněty a nápady.

- ◆ Podle zadání Pražsko-Plzeňské liturgické komise pracujeme na materiálu **Kvalifikace a odměňování kantorů a varhaníků**. V části kvalifikačních předpokladů materiál vychází z „Kvalifikace kantorů“ brněnského biskupství, část „odměňovací“ zpracováváme samostatně. Ve vlastním zájmu se k první pracovní verzi můžete vyjádřit na našich [www stránkách](#) v oddíle informace-diskuse.

Je vidět, že nemusí pršet, jen když kape.

Smělé plány a projekty, zbožná přání. K tomuto tématu doporučuji ještě navštívit na našich stránkách – informace – návrh koncepce. Nyní už tedy výčet spolu s tím, co bychom od Vás na jejich uskutečnění potřebovali.

- Chtěli bychom vytvořit všem dostupný přehled sborů, schól a skupin. K tomu se ovšem potřebujeme o nich dozvědět. Něco jsme našli brouzdáním po internetu, ale to je jen začátek. Prosím, informujte nás o Vás i o jiných, kteří třeba členy SDH nejsou, ale hudebně-duchovní či duchovně-hudební aktivity vyvíjejí.
- Bylo by krásné, kdyby se podařilo dát dohromady přehledný kalendář **všech** produkcí duchovní hudby při bohoslužbách, na koncertech i festivalech. Plánujete-li tedy jakékoli vystoupení, pošlete mail. Rubriky CO, KDE, KDY, KDO. Kalendář bude sloužit pro informaci zájemcům i nám, chrámovým hudebníkům, abychom nepropadali malomyslnosti, že mimo nás je v okolí jen hudební poušť.
- Drtivá většina hodnotné duchovní hudby je v latině. Ne každý však dobře rozumí či má možnost zajistit si překlad. Hodila by se databáze abecedně řazených liturgických textů s jejich užitím před i po liturgické reformě a co možná nejdoslovnějším překladem. Je to

olbřímí práce, ale můžeme si ji rozdělit po písmenkách. Já si tedy беру А. Kdo další?

- Uveřejňujte, prosím, seznamy Vašich archívů. Jeden už máme od Pavla Svobody a už to funguje. Lidé si půjčují a co je možno kopírovat, to si kopírují.

Ne, že by to byly všechny projekty, které nosíme v hlavách, ale pro začátek to stačí. S dalšími, zejména v oblasti publikační a vzdělávací Vás seznámíme na podzim. Nemusí přšet, jen když kape.

Dvojí výročí prof. Antonína JANDY

Letos si připomínáme 110 let od narození a 40 let od smrti profesora Antonína Jandy (17.srpna 1891 - 22.května 1961), vynikajícího varhaníka a skladatele duchovní hudby, dnes bohužel polozapomenutého.

Pražský rodák studoval varhanní oddělení pražské konzervatoře v letech 1906-1909 a pak (už vlastně při zaměstnání) absolvoval v roce 1923 ještě mistrovskou školu ve třídě prof. Josefa Kličky a v roce 1924 skladbu u J.B.Foerstera. Mimo to měl i státní zkoušku z klavíru, varhan a zpěvu. V roce 1911 se stal dómským varhaníkem v katedrále sv.Víta v Praze. Toto místo zastával plných 50 let, až do své smrti v roce 1961. Protože místo pražského dómského varhaníka sice bylo významné, ale finančně velmi chudé (když prof.Janda v roce 1961 zemřel, činil jeho měsíční plat v katedrále 240,- Kč hrubého), musel sebe a později svou rodinu živit ve „světském“ povolání - působil jako učitel hudby na středních školách. A.Janda byl vynikající varhaník, zejména vynikající doprovodě chorálu a vynikající improvizátor. Byl zasvěceným znalcem konstrukce varhan a zejména měl cit pro barvu a charakter varhanních rejstříků. Podle jeho návrhu byly postaveny dnešní velké svatovítské varhany (ve 30.letech). A.Janda je autorem řady duchovních skladeb, které jsou ovšem všechny pouze v rukopisech. Má skladby varhanní, několik mší (mezi nimi i velmi známou Mísu slověnsku - staroslověnskou mši), moteta, napsal např. i staroslověnská propria na svátek sv.Ludmily a sv.Václava. Jeho mešní skladby může dnešní posluchač občas slyšet v basilice sv.Jakuba. Jeho skladby jsou naprosto osobité, nepodobné skladbám jeho současníků. Dominuje v nich varhanní doprovod. Vedle své činnosti u sv.Víta hrál prof.Janda i při bohoslužbách v basilice sv.Jirí, když se tam ještě bohoslužby konaly.

Tento vzácný, skromný člověk a vynikající umělec si zaslouží, abychom na něj nezapomínali.

Marie Nováková

Koncepce liturgické hudby aneb kafe u otce kardinála

Jak už jste si skoro všichni skoro jistě přečetli na našich stránkách (informace - návrh koncepce SDH), v návrhu koncepce SDH je mj. to, že navrhne koncepci liturgické hudby v Čechách. Pokud jste přežili tuto stylistickou perlu v úvodu, uvažte, co nás k tomu vede.

- Taková koncepce u nás zatím neexistuje.
- Každý chrámový hudebník tedy chce při liturgii provádět hudbu podle svého nejlepšího názoru a podle svého pochopení liturgické reformy.
- Každý duchovní správce chce při liturgii slyšet hudbu podle svého nejlepšího názoru a podle svého pochopení liturgické reformy.
- Žádný z nich se nemůže opřít o nějaký oficiální názor vedení naší místní církve, protože takové neexistuje, nebo pokud existuje, nebylo to oficiálně sděleno.
- Vznikají tak stěží řešitelné spory, frustrace a nežádoucí polarizace.
- Tento stav nás hněte a chceme s ním něco udělat.

Protože shodou okolností (řízením Prozřetelnosti) jsem byl jako jeden z reprezentantů svatovítského sboru pozván otcem kardinálem (který byl nadmíru spokojen s tím, jak dopadla hudba v katedrále VVV o velikonočním týdnu) na kafe, dovolil jsem si jednak dopisem a potom i ústně jeho Eminenci na tento deficit upozornit a navrhnout, že by se SDH stala spoluvůrcem takové koncepce.

Otec kardinál, který je mimochodem hudbě velmi nakloněn, ale má na její uplatnění při liturgii proti mnohým z nás značně odlišné názory, potřebnost takové koncepce uznal a slíbil, že nám „liturgického“ partnera do diskuse časem pověří.

Na našich stránkách (Informace – diskuse – koncepce) se můžete seznámit s první částí mnou navrhovaného materiálu. Diskuse o něm je podle mého názoru věc odborná, nepatří příliš na taková fóra, jako sněmovní kroužky, ale Vy všichni jste přece v této oblasti zkušení odborníci, a tak se těším na Vaše kritické připomínky.

Recenze nebo spíš upozornění

Dostala se mi náhodou do ruky kazeta „**Chvilé úžasu**“, soubor komorních skladeb Václava Háalka. Autor by správně neměl být členům SDH neznámý, protože je jedním z hraných na koncertech současné liturgické hudby, ale pokud jste tam (jako já) moc nechodili, může se stát, že jste od něj ještě nic neslyšeli. Měli byste to však ve vlastním zájmu napravit. Z nahrávek vane opravdová duchovní hudba pro nové tisíciletí. Prostá, sdělná, splňující všechna myslitelná kritéria. Jestliže chcete někomu demonstrovat, že vysoce aktivní účast je možná samotným poslechem, zkuste to s touto nahrávkou.

Hudebně mají tyto meditace blízko ke skladbě „Suita liturgica“ Petra Ebena. Společně však mají jednu v současné době značnou „nevýhodu“. Jako každá dobrá moderní hudba jsou interpretačně náročné, řekl bych, že na samých hranicích amatérských možností. Nicméně koho z našich sólových pěvců a pěvků již neuspokojuje neustálé omílání Dvořákových „Biblických písní,“ mohl by to zkusit.

Jako navnadění přikládám krásnou předmluvu z obalu kazety, kterou napsal dómský varhaník a regenschóri, člen našeho výboru pan Josef Kšica, který se interpretaci Háalkových skladeb systematicky věnuje.

JK

Hudební skladatel Václav Hálek (*1937 Praha). Píše hudbu, kterou nalézá v Boží přírodě, v kostele, v lese na houbách, v divadle mezi herci... Jednou v noci jej napadlo, jak asi mluví Panna Maria. Poprosil, on vždycky prosí, a slyšel zvláštní věty, ale v tónech, intonaci, a nakonec zjistil, že má hotovou skladbu. Své skladby vždy co nejdříve hraje-a zpívá do telefonu svým přátelům. Je přítelem do pohody i nepohody. P. Jiří Reinsberg řekl: „Máte skladby, které mají schopnost léčit, uklidnit...vzbudit v lidech naději..“ Tak působí i na své přátele, uklidňuje, pomáhá, pamatuje na ně v modlitbách i při koncertech. Zde platí: on se modlí a pracuje. Je citlivý a podle lidského hlasu přepsaného do tónů pozná původ člověka, jeho jazyk a myšlenky; Od roku 1976 bydlí v

Bohnicích, a jak známo, sídlí tam ústav pro úpravu duševního zdraví. Bydlí vysoko a vidí do široka-daleka: katedrálu, Suchdol, Vltavu a za kopcem pražskou ZOO, která dává o sobě vědět vytím šakalů. Václav žije hudbou a miluje houby, které objeví ve všech ročních dobách. Před domem nalezne žampiony polní a čirůvky zelánky v lesíčku přes silnici. Jako se zaposlouchá do lidského hlasu (přepsal hlas p. prezidenta Václava Havla, p. biskupa Václava Malého, norské krasobruslařky Sonji Henie...), tak naslouchá houbě. Nastane zvláštní situace a vznikne skladba např. Pavučinec pro fagot. Jeho přátelé houby, Pán Ježíš, Panna Maria, andělé a my lidičkové kolem máme našeho přítele všichni rádi, a proto jeho hudbu hrajeme a navzájem se povzbuzujeme v dobách smutku i radosti. Jeho cesty často míří do Tichého údolí, Stromovky, Roztockého háje a do Jílového u Prahy. Zde všude najde houby a komponuje např.: Symfonii Mykokosmickou. V dřívějších dobách hrával při mších na harmonium v kapli sv. Václava v Suchdole, nebo na varhany v Úněticích, Horoměřicích či Nebušicích. Často jej uvidíte v Praze v kostele sv. Voršily, v Kobylisích u sv. Terezičky, jak je usebrán nebo má otevřený notový sešitek, kam si zaznamenává hlas kněze při bohoslužbě a pak jej překvapí v sakristii skladbou, která říká: „Tak to je o Vás.“

CHVÍLE ÚŽASU – VÁCLAV HÁLEK. VYDALA ROSA v roce 2000. Cena MC/CD 180/275 Kč.

Stručné informace

V obálce naleznete i složenku. Jedním z možných využití, které Vám vřele doporučujeme, je použít ji na zaplacení členského příspěvku na rok 2001.

Přiložený dotazník nám pomůže (pakliže ho vyplníte a odešlete buď přímo, nebo pomocí internetového formuláře na www.sdh.cz - zpravodaj – formulář) aktualizovat databázi členů. Pokud dotazník nedostaneme s vaším přáním zasílat i nadále Informace SDH poštou, tímto se s Vámi v tištěné podobě loučíme.